

POSTANOWIENIE

Dnia 1 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie M. S. sędziego Sądu Rejonowego w K.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 1 marca 2023 r.

wniosku obrońcy sędziego M. S. – SSR P. S.

o wyłączenie na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. SSN Tomasza Szanciło od udziału

w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego

wymogów niezawisłości i bezstronności, który został

zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 31/22

postanowił:

**wniosek o wyłączenie SSN Tomasza Szanciło od udziału
w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 31/22 pozostawić bez
rozpoznania**

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 9 listopada 2022 r. P. S., obrońca M. S. - sędziego Sądu Rejonowego w K., złożył wniosek o wyłączenie SSN Tomasza Szanciło od rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 31/22.

Argumentacja wniosku zawarta w uzasadnieniu sprowadza się w istocie rzeczy do stwierdzenia, że obaj sędziowie tj. SSN Tomasz Szanciło oraz SSN Tomasz Demendecki zostali powołani na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym

przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3). Zdaniem wnioskodawcy skutkuje to zagrożeniem braku obiektywizmu, a wręcz stronniczością SSN Tomasza Szanciło.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało pozostawić bez rozpoznania, gdyż jest on niedopuszczalny z mocy ustawy.

Sąd Najwyższy podejmował już rozważania dotyczące dopuszczalności wniosku o wyłączenie sędziego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie, na podstawie art. 29 § 4 – 25 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „u.SN”), wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego. Zgodnie z wielokrotnie wyrażonym poglądem Sądu Najwyższego - który niniejszy skład Sądu orzekający w przedmiocie wniosku o wyłączenie SSN Tomasza Szanciło w pełni podziela – w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, niedopuszczalny jest wniosek o wyłączenie sędziego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności na podstawie art. 41 k.p.k. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 14 grudnia 2022 r., I ZO 44/22, z 27 grudnia 2022 r., I ZO 46/22 oraz I ZO 57/22; z 20 lutego 2023 r., I ZO 56/23).

Jak wskazywał Sąd Najwyższy, zgodnie z brzmieniem przepisu art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Ustawodawca nie dookreślił jednak pojęcia „sprawy” pozostawiając decyzyjność w tym zakresie judykaturze (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 grudnia 2022 r., sygn. akt I ZO 57/22 oraz I ZO 46/22). W orzecznictwie Sądu Najwyższego zwraca się natomiast uwagę, że wniosek o wyłączenie sędziego na podstawie istnienia okoliczności mogących wskazywać na brak bezstronności sędziego można złożyć w odniesieniu do tego sędziego, który rozstrzyga sprawę w jej głównym, zasadniczym nurcie, a więc w tej części, która stanowi przedmiot danego

postępowania, a nie w kwestiach ubocznych, wynikających z reguły z konieczności wydawania określonych orzeczeń co do kwestii, które muszą niejednokrotnie pojawić się w toku trwającego zasadniczego przedmiotu postępowania. "Sprawą" w tym przypadku jest postępowanie zmierzające do rozpoznania i orzekania o głównym przedmiocie procesu, a nie w odrębnie uregulowanej kwestii wyłączenia sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z 23 listopada 2004 r., V KK 195/04; z 12 czerwca 2012 r., III KO 34/12; z 5 grudnia 2013 r., V KK 156/13; z 9 stycznia 2019 r., IV KK 723/18; z 27 grudnia 2022 r., I ZO 57/22 oraz I ZO 46/22).

Jak się też zauważa, w postępowaniu wpadkowym dotyczącym testu niezawisłości sędziego, stosowanie przepisów Kodeksu postępowania karnego do rozpoznania wniosku o wyłączenie sędziego wylosowanego do rozpoznania tego testu jest odpowiednie a nie bezpośrednie. Odwołanie się w takiej sytuacji we wniosku o wyłączenie sędziego do art. 41 § 1 k.p.k. nie jest zasadne, gdyż regulacja ta obejmuje sędziego rozpoznającego sprawę karną i jego relację w tej sprawie, czyli w sprawie głównej, a nie w sprawie ustrojowej (konstytucyjnej), dotyczącej tylko tzw. testu niezawisłości sędziego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 grudnia 2022 r., I ZO 44/22).

Sąd Najwyższy zwracał przy tym uwagę, że oczywiście w postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 – 25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, lecz może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, albo 3) w wyniku wszczętego z urzędu (a nie na wniosek) postępowania o wyłączenie w sytuacji gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *Iudex inhabilis i iudex suspectus* w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181) (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., I ZO 12/23, I ZO 56/22).

Przenosząc powyższe na realia niniejszej sprawy stwierdzić należy, że postępowaniem „w nurcie głównym” jest sprawa o sygn. akt II ZO 49/22, której przedmiotem jest zażalenie na uchwałę Sądu Dyscyplinarnego przy Sądzie Apelacyjnym w Krakowie z dnia 4 kwietnia 2022 r. sygn. akt ASDo 5/21, w części utrzymującej w mocy zwrócenie uwagi SSR M. S. w dniu 22 października 2021 r. przez Prezesa Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie. Sprawa ta została przydzielona SSN Tomaszowi Demendeckiemu.

W sprawie o sygn. akt II ZO 49/22 SSR M. S. złożyła na podstawie art. 29 § 5 u.SN wniosek o zbadanie spełnienia przez wyznaczonego do rozpoznania zażalenia SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu. Postępowanie w przedmiocie rozpoznania tego wniosku zarejestrowane pod sygn. I ZB 31/22 – ma ono charakter incydentalny w stosunku do głównego nurtu postępowania, a zatem nie stanowi sprawy w rozumieniu art. 41 § 1 k.p.k.

Sędzia SN Tomasz Szanciło został natomiast wylosowany do rozpoznania wniosku o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego SN Tomasza Demendeckiego, zarejestrowane pod sygn. I ZB 31/22, nie natomiast w sprawie, w której test ten został złożony, czyli w sprawie o sygn. akt II ZO 49/22.

Wobec powyższego, ze względu na niedopuszczalności z mocy ustawy wniosku SSR P. S., obrońcy SSR M. S., o wyłączenie SSN Tomasza Szanciło od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Tomasza Demendeckiego wymogów niezawisłości i bezstronności, zarejestrowanego pod sygn. akt I ZB 31/22, na mocy stosowanego odpowiednio art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 10 u.SN, rozstrzygnięto jak na wstępie.

